

קובץ תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת כי תבא תש"ע

מפ"ק ב"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

יוצא לאור חודש אלול תשע"א

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת כי תבא ה'תש"ע

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי הפסוק, ברוך אתה כבואך וברוך אתה בצאתך.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, כתיב בפרשת השבוע, (דברים כ"ח) ברוך אתה כבואך וברוך אתה בצאתך, ופירש"י בשם חכמינו הקדושים (בבא מציעא קו ע"א), שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם, ויש לומר שמונח בפסוק זה מוסר גדול לכל אדם בהליכות חיים שלו, שמתחילת בואו לעולם, יזכור כל ימיו, את יום המיתה, שיצטרך לצאת מן העולם, ולחזור לעולם העליון, כי לא יתכן, שפתאום בסוף ימיו, יזכור שצריך לצאת מזה העולם, ורק אז יתחיל לנקות עצמו מכל חטאיו, כי אף על פי שתשובה מועילה תמיד על הכל, אבל אין אדם יודע יום מיתתו, כי זה אחד מן הדברים המכוסים מבני אדם (פסחים נ"ד:), וכן אמר רבי אליעזר (שבת קנ"ג.) שוב יום אחד לפני מיתתך, ושאלו תלמידיו, וכי אדם יודע מתי ימות, וענה להם, לכן יעשה תשובה היום, שמא ימות למחר, אם כן בכל יום ויום צריך לעבוד "שיהיה יציאתו מן העולם כביאתו בלא חטא", שמצד אחד ישמור עצמו מאד מכל חטא ועוון, כי עוד

מעט יוכל להיות "יציאתו מן העולם", וחטא למה לו, ומצד שני, אם עבר כבר על איזה חטא חס ושלום, יעשה תשובה מיד, כדי שתהיה "יציאתו מן העולם" נקיה מכל חטא ועון, שהרי על ידי תשובה יכופר לו הכל.

ועוד יש לומר, ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך, "שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם", ששובב והולך על כל יום ויום, כי בכל בוקר אדם בא לעולם מחדש, ונחשב כבריה חדשה, שהרי הקדוש ברוך הוא מחזיר נשמתו לתוך גופו מחדש בכל בוקר, וכמו שמברכין ברכת "המחזיר נשמות לפגרים מתים", וכתינוק שנולד דמי, נמצא שהוא בא לעולם בלי חטא, כי צריך להתחיל היום עם התעוררות חדשה לעבודת השם יתברך, וכמובא בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד), שכך ראוי להיות מנהג יראי השם, שתיכף בבוקר בהקיצו, קודם שיתחיל שום דבר, יזכור מיד בעלמא דאתי, ויזכור לקשר כל היום שלו אל עבודת השם יתברך, ולהכין עצמו לעולם הבא, וכן פירש הרה"ק רבי זושא מהאניפולי זי"ע את הפסוק (במדבר ט"ו), מראשית עריסותיכם תתנו לה' תרומה לדורותיכם, עריסותיכם מלשון מטה ועריסה, שתיכף ומיד מראשית עריסותיכם, כשתקומו בבוקר ממשנתכם, תתנו תרומה לה', ותדבק עצמך בבורא יתברך שמו, ואזי כל היום ילך אחר ההתחלה, ותזכה לדביקות אמיתית בו יתברך, נמצא ש"ביאתך לעולם" בכל יום היא בלא חטא, ועם התעוררות חדשה אל עבודת השם יתברך, וכך צריך להיות "יציאתך מן העולם", כשאתה הולך לישון בלילה, שהיא אחד מששים במיתה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ו:),

בלי חטא, שתחזור בתשובה על כל מה שפגמת באותו יום, ותאמר קריאת שמע על המטה בכוונה גדולה, ובנוסח של האריז"ל דייקא, הכולל וידוי, וקבלת ד' מיתות בית דין, כי בזה יכופר לך הכל, "ותהא יציאתך מן העולם בלי חטא כמו ביאתך", ובדרך שתלך לישון, כך תזכה לקום, עם התעוררות חדשה לעבודת השם יתברך, וכך תזכה שיהיו כל ימיך קשורים ודבוקים לעבודת השם יתברך.

ועוד יש לומר, ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך, "שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם", שזה סובב והולך על עבודות פנימיות של תורה ותפילה, ועבודות חיצוניות של אכילה ושתיה ומשא ומתן (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב), כי עבודות פנימיות של תורה ותפילה, שנעשות על פי רוב בפנים, בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, נקראות "בואך", ועבודות חיצוניות של אכילה ושתיה ומשא ומתן, שנעשות על פי רוב בחוץ נקראות "צאתך", וכן כתוב בתרגום יונתן, "ברכינ אתון במיעלכון לבתי מדרשיכון, וברכינ אתון במפקכון לפרקמטיכון" (ברוכים אתם בכניסתכם לבתי מדרשתכם, וברוכים אתם ביציאתכם למסחרכם), וצריכינ לדבק עצמו כל כך בבורא יתברך שמו, עד שתהיינה כל עבודתכם בחוץ, באכילה ובשתיה ובמסחר, בדביקות אמיתית, כמו תורה ותפילה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כי אפשר למצוא אלקותו יתברך גם בתוך המסחר ומשא ומתן (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ר"פ), וכשתעשה כן, אזי יתקיים אצלך ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך, "שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם", שגם בשעה שאתה יוצא

למסחר ומשא ומתן, וכן לשאר עבודות חיצוניות, הכל יהיה בדביקות אמיתית בלי חמא, כמו ביאתך לתורה ולתפילה, ותקשר כל ימך אל הבורא יתברך שמו, והשם יתברך יזכינו להגיע לדביקות אמיתית בו יתברך, ונזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת כי תבא ה'תש"ע

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ד המדבר ממצות שמחה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, וכל החולאת הבאין על האדם, כולם באין רק מקלקול השמחה, כי יש עשרה מיני נגינה שהם בחינת שמחה, כמו שכתוב (תהלים צ"ב): "עלי עשור וכו' כי שמחתני ה' בפעלך" וכו', ואלו יוד מיני נגינה באין בתוך עשרה מיני דפיקין, והם מחיין אותן, ועל כן כשיש קלקול ופגם בהשמחה, שהיא בחינת יוד מיני נגינה, על ידי זה באין

חולאת מן היוד מיני דפקין, שנתקלקלין על ידי קלקול היוד מיני נגינה, שהם השמחה, כי כל מיני חולאת כלולים ביוד מיני דפיקין, וכן כל מיני נגונים כלולים ביוד מיני נגינה, וכפי קלקול השמחה והנגון, כן בא חולאת, וגם חכמי הרופאים האריכו בזה, שכל החולאת על ידי מרה שחרה ועצבות, והשמחה הוא רפואה גדולה, והכלל, שצריך להתגבר מאד בכל הכחות, להיות אך שמח תמיד, כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחרה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים, על כן צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה תמיד ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל, ואפילו במלי דשמותא, אף שגם לב נשבר הוא טוב מאד, עם כל זה הוא רק באיזו שעה, וראוי לקבוע לו איזה שעה ביום לשבר לבו ולפרש שיחתו לפניו יתברך, אבל כל היום כולו צריך להיות בשמחה, כי מלב נשבר בקל יכולין לבוא למרה שחורה, יותר מאשר יכולין ליכשל על ידי שמחה חם ושלו, לבוא לאיזה הוללות, חם ושלו, כי זה קרוב יותר לבוא מלב נשבר למרה שחורה, על כן צריך שיהיה בשמחה תמיד, רק בשעה מיוחדת יהיה לו לב נשבר, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל אינו אומר "הנהגה טובה להיות בשמחה", או "עצה טובה להיות שמחה", רק רביז"ל מכריז ואומר "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", שהיא מצוה ממש, ולא סתם מצוה אלא "מצוה גדולה", כי בשעה שאדם שמח הוא

עולה ומתדבק בו יתברך, ומקיים מצות (דברים י') ובו תדבק, כי אצל השם יתברך כתיב (דברי הימים א' מ"ז), עזו וחדוה במקומו, שבמקומו יתברך, תמיד שריוות חדוה ושמחה, וכשאדם שמח, הוא עולה ומתדבק אל מקומו יתברך, וזוכה לדביקות אמיתית, ובפרט כשהוא שמח בשעת קיום מצוותיו יתברך, זה סימן שלבו דבוק בו יתברך באמת, וכמו שאומר רביז"ל (ספר המדות אות שמחה סי' א') כשאדם עושה מצוה בשמחה, זה סימן שלבו שלם לאלקיו, ועל ידי שמחה אדם זוכה להגיע לכל הקדושות שבכל העולמות, וכמו שגילה האריז"ל לאנשי סודו, שלא הגיע לכל מדריגותיו והשגותיו, אלא על ידי שמחת המצוות, שהיה שיש ושמח בקיום כל מצוה, יותר מעל כל הון דעלמא (עי' בהקדמה לספר חרדים, מובא במשנה ברורה סי' תרס"ט סעיף קמ"א ע"א ע"י שם), נמצא שהשמחה בעצמה היא מצוה גדולה, ושמחת המצוות עולה למעלה על כל המצוות, אשרי מי שזוכה להיות בשמחה תמיד.

ומגלה רביז"ל בתורה זו, שאין השמחה מועילה לאדם רק ברוחניות לבד, אלא גם בגשמיות, כי כל עיקר בריאותו של אדם, ורפואתו מכל המחלות, תלוי במצות השמחה, כי כל המחלות באות רק מקלקול השמחה, שאדם עצוב ושובר, ונופל לייאוש ודכאון, וזה נותן מקום שתתאחז בו המחלה, רחמנא ליצלן, אבל כשאדם שיש ושמח תמיד, אין שום מחלה יכולה לדבוק בו, כי עשרה מיני הגנינה, שהם כלליות כל גיגוני שירה ושמחה, חולפים ועוברים בתוך העשרה מיני דפיקין שיש בגוף האדם, ומחיים אותם, ומגרשים מהם כל סוג נגע ומחלה חם ושלום, וגם חכמי הרופאים

מסכימים שעיקר התגברות החולי הוא רק מחמת עצבות ומרה שחורה, כשאין לאדם עצבים (שקורין "נערווין") חזקים, אבל מי ששש ושמה תמיד, ויש לו עצבים חזקים, הוא פוטר מעל עצמו כל מיני מחלות וחלאים רעים, רחמנא ליצלן, ואפילו אם נחלש באיזו חולשה, הוא מתרפא במהרה על ידי מדת השמחה, ולכן עיקר הצלחת חיי אדם ברוחניות ובגשמיות תלוי במדת השמחה, ומי ששם תמיד, חי חיים טובים ובריאם באמת.

אבל להגיע למדת השמחה בוודאי עבודה גדולה וכבדה מאד, כי צריכין להתגבר על פגעי ומקרי הזמן, שממשיכין אדם לידי עצבות ומרה שחורה, חס ושלום, והעיקר לדעת שכל מה שעובר עליו הוא רק נסיון לראות אם יהיה חזק במדת השמחה, ואם במחוננו חזק בה' אלקיו, כי שמחה ובטחון הולכים ביחד זה עם זה, אדם שמח על ידי במחוננו בה', ועל ידי במחוננו בה' בא לידי שמחה, ותיכף ומיד שיודע שכל מה שעובר עליו, הוא רק למען נסות תוקף שמחתו, בידעה זאת יהפוך כל היגון ואנחה לשמחה עצומה, ויקיים מקרא שכתוב (ישעיה ל"ה) ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה, שהששון ושמחה ירדפו אחר היגון ואנחה, ויהפכו לששון ושמחה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ג), ולכן אשרי המתגבר בכל כוחותיו להיות בשמחה תמיד, וכן מבקש ומתפלל תמיד אל השם יתברך שיזכה להיות בשמחה תמיד, כי על ידי זה יזכה לקנות בנפשו מדת השמחה, ויחיה חיים טובים ומתוקים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מזהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה הגילוי הנ"ל של רביז"ל, מעוצם מעלת וחשיבות השמחה, כתיב מפורש בפרשת השבוע בתוך פסוקי התוכחה, (דברים כ"ח מ"ז) **תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, שכל הקללות וחלאים רעים המוזכרים בפסוקי התוכחה, באים "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל", ולכאורה יפלא, וכי מחמת חסרון השמחה לבד, יבואו כל הדברים הקשים הנזכרים בפרשה הזאת! אבל לפי דברי רביז"ל מובן הענין מאד, כי השמחה אינה רק עצה והנהגה טובה, רק היא עיקר גדול בחיי האדם, עד שכל עמידתו וקיומו בזה העולם תלויים במדת השמחה, ואם הוא בשמחה תמיד, ניצל מכל מיני פגעים וחלאים רעים, ואם אינו בשמחה, עלול לבוא לידי כל הרעות, רחמנא ליצלן, ולכן על אדם למסור נפשו על מדת השמחה, ולשוש ולשמוח באלקותו יתברך **"מרוב כל",** וכמו שפירש האריז"ל (מוכא בשל"ה הקדוש שער האותיות אות תשוקה), שיש לך לשמוח בעבודת השם יתברך, יותר ממה שהיית שמח על רוב כל שהזדמן לך, היינו מכל מיני תענוגים שבעולם, מכל זהב ופז רב ואבנים טובות ומרגליות, וכשאדם מגיע לשמחה כזאת, בוודאי יהיה לו כל טוב אמיתי, בזה ובבא לנצח.**

וזהו גם יסוד מצות ביכורים הכתובה בתחילת הפרשה, שעיקר בניה על מצות שמחה, וכמו שכתוב (דברים כ"ז י"א) **ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך, ולמדו מזה חכמינו**

הקדושים (ביכורים פרק א') שמצות קריאת ביכורים תלויה בזמן שמחה, מעצרת עד החג, כי עיקר מצות ביכורים להזכיר לאדם מעוצם טובותיו יתברך, שנתן לו שדה ופירות ופרנסה, ועליו להכיר טובה אליו יתברך, ולשמוח עם כל טובותיו יתברך, ולכן דייקא אז בשעת קריאת פרשת ביכורים, מזכירים את כל הצרות והיסורים שעברו עלינו מעודינו, וכמו שכתוב (שם) **ארמי אוכד אבי וגו'**, וירעו אותנו המצרים ויענונו וגו', כי אז בשעת חדוה צריכים לזכור כל הטובות שעשה ועושה עמנו השם יתברך תמיד, ולהפוך כל היגון ואנחה לשמחה, ועל ידי מצות ביכורים בשמחה ובזמן שמחה, תהיה נקבעת בלבנו מדת השמחה על כל השנה, ונוכה לעבוד את השם יתברך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.

והנה השמחה צריכה למלאות את כל מוח האדם עם כל החושים התלויים בו, שהם חושי העינים, האזנים, החושם והפה, כי הכל תלוי בראש ובמוח, וכששבעה חושים אלו בריאים וחזקים ושמחים באלקותו יתברך, אזי כל הגוף חזק ובריא ושמח באלקותו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו (עירובין מ"א:) **גופא בתר רישא אזלא, ורביז"ל קורא לשבעה חושים אלו בשם "שבעה נרות"** (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א), כי הם מדליקים אור אלקותו יתברך שמו במוח האדם עד שזוכה לראות אלקות מכל דבר, כי כשאדם שומר על עיניו מלהסתכל ברע, ושומר על אזניו מלשמוע דיבורים רעים, ושומר על חוטמו מכעס ומקפידות, ושומר על פיו מדיבורים רעים, אזי שבעה נרות אלו מכניסים אור גדול במוח האדם, ומדליקים בו אור השמחה, עד

ששש ושמח כל ימי חייו, ומהפך כל היגון ואנחה שלו לששון ושמחה עצומה.

ויש לרמוז זאת בתוך הברכות הכתובות לפני התוכחה (דברים כ"ח א'), והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך וגו' ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך וגו', ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"ג) אין והיה אלא לשון שמחה, כי כל הברכות באות בזכות השמחה בעבודת השם יתברך, ואז גם "והשיגוך", כי יתקיים בך (ישעיה ל"ה) ששון ושמחה "ישיגו" ונסו יגון ואנחה, שהשמחה תדרוף אחר היגון ואנחה ויהפוך אותם לשמחה, ואז (פסוק ז') יתן ה' את אויביך הקמים עליך נגפים לפניך, שכל הצרות והיסורין שהם "אויביך", יפלו ויתבטלו מפניך, כי בדרך "אחד" יצאו אליך שתכיר היטב שכל הצרות והיסורין באו אליך רק מה' "אחד", לנסות ולבחון אותך במדת השמחה, ואם תחזיק מעמד, ואז, ובשעה דרכים ינוסו לפניך, שכולם יכרחו מפני שבעת החושים הקדושים שיש על פניך, שהם שתי עיניך, שתי אזניך, שני נקבי אפיך ופיך, כי כולם יהיו חזקים ובריאים במדת השמחה, וכל הצרות שלך תתבטלנה לגמרי, והיפך ממה שכתוב בתוכחה (פסוק כ"ה) יתנך ה' נגף לפני אויביך, בדרך אחד תצא אליו ובשבעה דרכים תנוס לפניו והיית לזעוה לכל ממלכות הארץ, שכל זה בא מחסרון השמחה, ולכן אשרי מי שמתחזק במדת השמחה תמיד, ומוסר נפשו בכל עת להיות בשמחה בכל מצבי החיים, כי אז יאיר עליו אור השם יתברך ויזכה לחיים טובים ונצחיים לעולם ועד, יזכנו השם יתברך להגיע לכל זה באמת אמן ואמן.

